

Posudok oponenta habilitačnej práce JUDr. Petra Dostalíka, Ph.D.

„*Conditiones rímskeho práva a jejich vliv na pozdejší právní vývoj*“

Autor posudzovanej habilitačnej práce sa zaoberá pomerne originálnou problematikou z oblasti rímskeho práva, ktorá doposiaľ v československom priestore nebola adekvátne spracovaná. V tomto ohľade si habilitant zvolil veľmi podnetnú, no i náročnú tému. Samotné prepojenie náuky rímskeho práva s neskorším vývojom bezdôvodného obohatenia (vrátane komparatívneho pohľadu na úpravu tohto inštitútu v súčasnej európskej legislatíve) dáva tušiť dobrej orientácii autora nielen na pôde rímskeho práva.

Predstavenie konceptu žaloby nazývanej „*condictio*“ (ako výrazného prvku rímskeho práva a originálneho produktu rímskej právnej vedy majúcej zásadný vplyv na neskoršiu náuku o bezdôvodnom obohatení tak ako ju poznáme od čias cisára Justiniána) bolo hlavným cieľom predmetnej práce. Uvedená problematika bola systematicky spracovaná v prvých štyroch hlavných kapitolách: a) zmysel a účel žaloby *condictio*; b) problematika bezdôvodného obohatenia v súvislosti s prirodzeným právom; c) *condictio* v archaickom a klasickom rímskom práve; d) *conditiones* v justiniámskom práve. Preložená práca nie je výlučne romanistickým dielom, lebo habilitant v poslednej časti svojej práce (ďalšie osudy *conditiones* v rámci *ius commune* a moderného práva) sa až na 115 stranách venoval ďalším osudom kondikcií a to v *ius commune*, v rakúskom práve (historickom aj súčasnom) a v československom, resp. v českom práve (historickom aj súčasnom).

Inými slovami povedané, štruktúra (systematika) habilitačnej práce je zvolená tak, že autor od rímskeho práva (t.j. klasická a justiniánska koncepcia kondikcie) prešiel do obdobia recepcie (*ius commune*) a svoj vedecký výskum završil predstavením „modernej“ koncepcie myšlienky bezdôvodného obohatenia, ktorá ovplyvnila aj české právne myslenie. Uvedená štruktúra je veľmi prehľadná a čitateľ sa v nej ľahko orientuje. Všetky časti habilitačnej práce sú napísané zrozumiteľne a na veľmi dobrej odbornej úrovni. Z celej práce je zrejmé nie len to, že pán doktor Dostalík je schopný jasne a zrozumiteľne formulovať svoje myšlienky, ale najmä to, že materiál rímskeho súkromného práva má hlboko premyslenú a vynikajúco sa v nej dokáže orientovať.

Za nosnú a zároveň najzaujímavejšiu možno považovať IV. kapitolu práce. Habilitant v nej kriticky analyzoval viaceré prípady z justiniánskych Digest, v ktorých klasickí rímski

právnici poskytovali žalobu „*condictio*“ či už podľa civilného alebo prétorského práva. Keďže skúmané právne pramene boli v 6. stor. n. l. interpolované zo strany justiniánskych právnikov (v právnej vede označovanými aj justiniánskymi kompilátormi), autor sa pokúsil hypoteticky zrekonštruovať tieto právne texty do ich pravdepodobného pôvodného klasického znenia. Práca s prameňmi bola v tomto ohľade obzvlášť náročná. Habilitant pristúpil k tejto metóde zodpovedne pričom vychádzal z mienok viacerých uznávaných právnych romanistov (najmä nemeckého romanistu Ulricha von Lübtowa).

Z materiálneho aspektu je predložená habilitačná práca spracovaná kvalitne o čom nepriamo vypovedá aj „*Zoznam použitej literatúry*“, ktorý je bohatý a vo svojej podstate odráža vecné zameranie tejto práce. Konkrétne, autor čerpá viac, než z 230 zdrojov, z toho novovekému a modernému právu sa venuje približne 60 kníh a článkov. Čerpá nielen od domácich autorov, ale aj od anglických, nemeckých, ba niekedy aj francúzskych vedcov. Autor sa zjavne pokúsil o implicitné odčlenenie právnych a neprávnych prameňov od ostatného materiálu v zozname, ale autora snáď možno nabádať, aby nabudúce v rámci možností rozdelil literatúru aj na monografie a ďalšiu, najmä neperiodickú literatúru. K obohateniu práce by snáď prispelo, keby autor v kapitole 4.2.3 s názvom „*Dissenz v kauze pri tradícii*“ uviedol známu kontroverziu medzi dvoma rímskymi právnikmi Juliánom Ulpianom (Iul. D. . 41, 1, 36; Ulp. D. 12, 1, 18), ktorá by poskytla mimoriadne obohacujúce východisko aj pre sféru bezdôvodného obohatenia.

Práca obsahuje takmer 1100 poznámok pod čiarou. Ich počet je však mierne navýšený (zaiste dobrým úmyslom autora) precizovať autenticitu jeho výskumu nasledujúcou vetou: „z lat. jazyka preložil P. Dostálík“, ktorá sa vyskytuje pri väčšine fragmentov z Digest. Z druhej strany uvedená skutočnosť poukazuje na to, že habilitant sa veľmi dobre orientuje v latinskom texte justiniánskych Digest, dokáže s nimi nielen pracovať, ale ich aj brilantne analyzovať.

Z formálnej stránky mám len jednu pripomienku týkajúcu sa spôsobu označovania interpolácií v Digestách. Je na škodu veci, že habilitant na označenie interpolovaných právnych text nepracoval s tradičnými znakmi, ktoré sú uvedené v prvom zväzku Indexu interpolácií (porovnaj *Index interpolationum quae in Iustiniani Digestis inesse dicuntur*, Tom. III, Weimar : Hermann Böhlhaus Hachfolger, 1935), podľa ktorého hranaté zátvorky [ ] (slúžia na označenie takého textu, ktorý bol zo strany justiniánskych kompilátorov interpolovaný) a špicaté zátvorky < > (zas označujú také slovo alebo slová, ktoré v dôsledku interpolácie z originálneho klasického právneho vypadli).

Uvedené pripomienky sú však vo svojej podstate len zanedbateľné a vo svojej podstate neuberajú na hodnote predkladanej práce, ktorá je výsledkom samostatnej vedeckej činnosti habilitanta, prináša nové pohľady a je spracovaná na vysokej odbornej úrovni.

Na základe vyššie uvedených dôvodov konštatujem, že habilitačná práca JUDr. Petra Dostalíka, PhD. spĺňa všetky náležitosti požadované pre tento typ kvalifikačných prác a odporúčam, aby po úspešnom vykonaní habilitačného konania mu bol udelený vedeckopedagogický titul docent v odbore „Rímske právo“.

V Bratislave, 12. 10. 2018

v. r.

doc. JCDr. PaedDr. Róbert Brtko, CSc.